

Právovárečné domy v Novém Jičíně (IX.)

Domy, kde se kromě vaření a čepování zlatavého moku tepala měď, tkalo plátno a vydávaly pilulky, bylinky, sirupy a masti proti neduhům těla i duše – to bude naše další zastávka při pátrání po osudech novojičínských právovárečných domů.

Apatyka namísto šenku

Poslední dosud provozovaná lékárna na Masarykově náměstí – U Černého orla – byl původně renesanční šenkovní dům známý z druhé poloviny 16. století. Mezi jeho majitele patřil kupříkladu soukeník a novojičínský purkmistr Zachariáš Gärtler, který jej zakoupil v roce 1672.

Roku 1689 se dům stal majetkem další významné rodiny Czingerů. Georg Johann Ferdinand Czinger byl magistrem filosofie a kandidát práv. V letech 1691–1693 a roku 1695 vykonával post novojičínského purkmistra. Řadil se mezi erbovní měšťany, působil jako vrchnostenský úředník ve Starém Jičíně a zámecký hejtman v Novém Jičíně. Jeho zásluhou byly po třicetileté válce uspořádány městské archivní písemnosti. Byl to zároveň zakládající člen Kongregace Nejsvětější trojice.

Přesto však jako úředník ve službách jezuitů oslaboval vliv šenkovních měšťanů a práva jejich domů. Původně renesanční dům číslo 17 v řadové zástavbě severovýchodní fronty náměstí byl významněji upravován až v 18. století, kdy byl majitelem domu krásnobarvíř Johann Georg Schindler, jeden z nejbohatších novojičínských měšťanů. V roce 1722 se mu zde narodil syn Anton Dominik, pozdější vynikající teolog.

Od roku 1850 jsou osudy domu spjaty s druhou městskou lékárnou, kterou zde založil Franz Kraus. Objekt tehdy získal po přestavbě novorenesanční fasádu. Lékárnu U Černého orla rodina Krausova provozovala až do roku 1945. Pod stejným názvem slouží lékárenským účelům dodnes.

Texty pod foto:

Foto 1: Oprava fasády domu U černého orla v roce 1957.

Foto: Muzeum Novojičínka

Foto 2: Podloubí lékárny U Černého orla ve 30. letech 20. století.

Foto: Muzeum Novojičínka

Dva v jednom

Zajímavou paralelu představuje právovárečný dvojdům číslo orientační 18 na Masarykově náměstí. V minulosti byl rozdělen na dvě části se samostatnými vstupy a popisnými čísly 29 a 30. Dnes však dům působí jako celistvá jednotka. Od roku 1600, kdy se datují jeho počátky, měl různé majitele. Kupříkladu dům číslo 29 je spojen k roku 1615 s mědikovcem Girgem Kasparem, o čtrnáct let se jeho majitelem stal soukeník Georg Mlinek.

V 18. století budovu vlastnila rodina Laresů a v roce 1826 ji za šest tisíc zlatých koupil Karl Hanel, jeden ze zakladatelů proslulé obchodnické rodiny. Právě ona se stala v roce 1872 majitelkou i sousedního domu a na sklonku 19. století oba sjednotila pod novohistorizující čelní fasádou. Propojené domy patřily od roku 1907 rodině obchodníka se železářským zbožím Johanna Kollera. Starší pamětníci si jistě pamatují známý „Kovomat“, který byl v 90. letech 20. století zrušen a odprodán do soukromých rukou.

Texty pod foto:

Foto 3: Dům se železářským zbožím firmy Georg Hanel & Sohn na počátku 20. století. Foto: Muzeum Novojičínka

Foto 4: Kolorovaná pohlednice se záběrem na železářství z doby kolem roku 1921. Foto: Muzeum Novojičínka